

УДК 597.08/57.014 (477.71)

ПЕРША ЗНАХІДКА СКАТА КОЛЮЧОГО (МОРСЬКА ЛИСИЦЯ) — *RAJA CLAVATA* (PISCES, RAJIFORMES) В АЗОВСЬКОМУ МОРІ

А. І. Смірнов

Національний науково-природничий музей НАН України.
вул. Б. Хмельницького, 15, Київ, 01030 Україна
E-mail: albert_smirn@ukrtop.com

Одержано 15 травня 2005

Распространение ската колючего (морская лисица) *Raja clavata* Linnaeus, 1758 (Pisces, Rajiformes) в Азовское море А. И. Смирнов — По коллекционному экземпляру № 8073 в икhtiологических фондах Зоологического музея ННПМ НАНУ (Киев) нами впервые было установлено наличие ската колючего (морская лисица) *Raja clavata* Linnaeus, 1758 в северо-западной части Азовского моря у с. Строгановка. Раньше в литературе по отношению к Азовскому морю этот вид указывался только для Керченского пролива.

Ключевые слова: шиповатый скат, Черное море, Керченский пролив, Азовское море.

First Record Thornback Ray, *Raja clavata* Linnaeus, 1758 (Pisces, Rajiformes) from the Sea of Azov. A. I. Smirnov — On the collected exemplar № 8073 in ichtiological fonds of Zoological museum of NNHM NUAS it has been determined the availability of the thornback ray *Raja clavata* Linnaeus, 1758 in north-west part of the Sea of Azov against the village Stroganovka. Formerly this species with reference to the Azov Sea has been indicated only for the Strait of Kerch.

Key words: thornback ray, the Black Sea, the Strait of Kerch, the Sea of Azov.

Серед колекцій ікhtiологічних фондів Зоомузею ННПМ НАНУ під інвентарним № 8073 (фондовий журнал № 4) знаходиться екземпляр ската колючого (морської лисиці) — *Raja clavata* Linnaeus, 1758, (фіксований у 4 %-ному розчині формальдегіду) довжина тіла (*l*) якого становить 470 мм, маса тіла 320 г. Цей екземпляр було здобуто під час наших експедиційних досліджень сумісно з співробітниками Мелітопольського державного педагогічного університету І. С. Митяєм і В. О. Демченком рибальською сіткою з кроком вічка 60 мм в Обитічній затоці Азовського моря на траверсі с. Строгановка, Приазовського р-ну Запорізької обл. (Україна), 46°34" N 35°23" E, 20 вересня 2003 р.

Раніше цей вид наводився лише для Керченської протоки (Дирипаско та ін., 2001), а для Азовського моря не вказувався (Павлов, 1980; Воловик, Дахно, 1983; Воловик, Чихачев, 1998; Мовчан и др., 2003).

Вказана знахідка свідчить про можливе розширення ареалу даного виду риб в Азовське море, що, вірогідно, пов'язано з штормовим нагоном солоніших чорноморських вод, що, зокрема, припало на вказану дату збору матеріалу (Гидрометеорология и гидрохимия морей СССР, 1991; Закономерности..., 2000).

Воловик С. П. Дахно В. Д. О составе икhtiофауны Азовского моря в условиях ее осолонения // Тезисный доклад научной конференции по итогам работы АзНИИРХа за 25 лет. — Ростов н/Д., 1983. — С. 21–22.

- Воловик С. П., Чихачев А. С.* Антропогенные преобразования ихтиофауны Азовского бассейна. Основные проблемы рыбного хозяйства и охраны рыбохозяйственных водоемов Азово-Черноморского бассейна // Сб. Науч. Тр. АзНИИРХ (1996–1997 гг.). — Ростов н/Д., 1998. — С. 7–23.
- Гидрометеорология* и гидрохимия морей СССР. — Т. 5. Азовское море. — СПб : Гидрометеоздат, 1991. — 237 с.
- Демченко В. А.* Влияние Черного моря на формирование ихтиофауны Азовского бассейна // Материалы Междунар. науч.-практ. конф. «Геоэкол. и биоэкол. проблемы Северного Причерноморья». — Тирасполь, 2001. — С. 79–80.
- Дирипаско О. А., Изергин Л. В., Яновский Э. Г., Демьяненко К. В.* Определитель рыб Азовского моря. — Бердянск : ЗАТ «Газета Приазовский рабочий», 2001. — 107 с.
- Закономерности океанографических и биологических процессов в Азовском море.* / Кол. авторов. — Апатиты : Изд-во КНЦ РАН, 2000. — 434 с.
- Мовчан Ю. В., Манило Л. Г., Смирнов А. И., Щербуха А. Я.* Круглоротые и рыбы. Каталог коллекций Зоологического музея ННПМ НАН Украины. — Киев: Зоомузей ННПМ НАНУ, 2003. — 241 с.
- Павлов П. Й.* Личинкохордові (асцидії, апендикулярії), безчерепні (головохордові), хребетні (круглороті, хрящові риби, кісткові риби — осетрові, оселедцеві, анчоусові, лососеві, шукові, умброві). — К. : Наук. думка, 1980. — 350 с. — (Фауна України. Риби; Т. 8, вип. 1).